

FELTPOSTKONTOR FELTPOSTÅPNERI

Feltpoststeder er av midlertidig karakter, og har en militær opprinnelse. Til å begynne med sørget de militære selv for frakt av post mellom nærmeste poststed og ekserserplassen, hvor det var et lite kontor for inn- og utlevering av post til offiserer og menige. ¹⁾

Det første *feltpostkontoret* i landet ble opprettet på Gardermoen i 1888: «*Paa Gardermøens Excerplads pr. Trøgstad er der under indeværende Sommers Vaabenøvelser fra 14 Mai indtil videre oprettet et Feltpostkontor som fører Navnet "Feltpostkontoret No. 1", og som udfører samtlige de ved faste Postkontorer forefaldende Forretninger med Undtagelse af Udfærdigelse og Udbetaling af udenrigske Postanvisninger*» ²⁾

Fra 1891 og fram til Første verdenskrig var det i virksomhet sivile feltpostkontorer under de store fiskeriene. Fra 1892 var det også feltpostkontorer i virksomhet under sivile møter, stevner og kongresser. ³⁾

Postreglement 1894 Bilag E, ga følgende bestemmelser om feltpoststeder:

«Særlige bestemmelser for feltpostanstalter.

§ 1. Ved feltpostanstalter forstaaes postanstalter, som for en begrænset tid oprettes paa steder, hvor ekstraordinære forholde, saasom større fiskerier, feltmanøvrer o. lign., nødvendiggjør tilstedeværelsen af en postanstalt eller – om der paa stedet allerede findes postaabneri – da af en fuldstændigere postanstalt.

§ 2. Feltpostanstalter oprettes:

- a. enten som **feltpostkontorer**, hvis virksomhed omfatter samtlige de ved andre postkontorer forefaldende forretninger med undtagelse af udvekslingen af udenrigske postanvisninger, postinkassationer og postoprævninger (se dog § 3);
- b. eller som **feltpostaabnerier**, hvis virksomhed omfatter samtlige av de forretninger, som paahviler postaabneriene. – »

Poststeder har også hatt status som feltpostkontor i en overgangsfase, til eksempel Ski (1.1.1919-1.8.1920) og Asker (29.11.1920-1.1.1937). Begge stedene fikk deretter status som ordinært postkontor.

Vi finner innholdet i bestemmelsene fra 1894 igjen i Postreglementet i 1947: «*Med feltpoststeder mener en i fredstid poststeder som for en avgrenset tid blir opprettet på steder der ekstraordinære forhold, f. eks. et større fiske eller militærøvinger, gjør det nødvendig at det er et poststed eller et fullstendigere poststed enn under vanlige forhold.*» ⁴⁾

Omkring 1958 var det flere faste feltpoststeder beliggende ved militærleirer som fikk nytt navn og ble omgjort til ordinære poststeder. ⁵⁾ Betegnelsen *feltpostkontor* og *feltpoståpneri* brukt på permanente poststeder opphørte etter hvert helt.

Ved beredskap eller krig ligger det fortsatt planer klare for en feltposttjeneste, underlagt Forsvarets overkommando. De postkontorer som inngår i Hærens oppsetninger ved mobile eller semimobile enheter, kalles feltpostkontorer. I Libanon og på Balkan har det også vært norske feltpostkontorer. ⁶⁾ De norske feltpostkontorene i utlandet har vært så pass

stasjonære, at for eksempel feltpostkontoret i Skopje i Makedonia fikk Postens skrankemaskin installert og satt i drift fra 1.6.2000. ⁷⁾

- 1) Fjeld, Bjarne J. (1974): "Feltposten ved Gardermoen". Frimerke Forum nr 3, høst 1974, utgitt av Frimerke-Ringen Posthorn (Oslo).
- 2) Circulære nr 12, 11.5.1888.
- 3) Johannessen, Odd H. (1985): "Håndbok over norske særstempler" (Oslo) Norsk Filatelistforbund og Wennergren-Cappelen A/S. ISBN 82-7319-023-4
- 4) Postreglementet V, 1947 Tillegg 46 (Tidligere bilag E).
- 5) Sirkulærene nr 31, 19.11.1957 og nr 11, 15.4.1958.
- 6) "POST" Postverkets bedriftsavis nr 4, 15.2.1994.
- 7) "POST" Konsernavis for Posten Norge nr 17, 12.9.2000.